

Nog één keer hadden ze de Lada aan de praat gekregen, maar het laatste stuk naar de kade waar de Russische trawler lag, moesten ze hem duwen. Hij was niet meer door de apk gekomen en het was weggegooid geld om hem te laten repareren, oud en gammel als hij was. Ze hadden hem een paar maanden geleden uit laten schrijven en nu maakten ze deze laatste tocht met hem. Tersluiks: de nummerborden waren er al af. Hij had voor hun flat gestaan; de mosterdgele lak dof en verkleurd, roestplekken als uitslag over de hele carrosserie. Op de zitplaatsen hadden ze door de totaal verroeste bodemplaat heen getrapt.

Ze zwoegden om het wrak de laatste meters vooruit te krijgen en stopten bij de gangway. Daar kwamen ze op adem. Het was donker geworden en de trawler aan de kade torende hoog boven hen uit. Hij leek gereed te zijn om af te varen. De machines dreunden. De scheepslichten wierpen hun schijnsel op hen. Twee schepelingen bogen zich over de reling en riepen in het Russisch iets naar hen wat ze niet verstonden. Ze vermoedden dat ze hen daar weg wilden hebben.

Ze hadden geen idee hoe zo'n zaakje zou verlopen en liepen de gangway maar op – niemand scheen zich met hen te bemoeien. Maar daar verschenen de twee Russen opnieuw, ze versperden hun de weg en wezen hen terug. Ze glimlachten, vertelden in gebroken Engels waarvoor ze kwamen en wezen naar de Lada op de kade. Maar de Russen toonden geen enkele belangstelling en wuifden hen opnieuw weg, deze keer veel beslister dan eerst.

Weer hoorden ze het gedreun uit de machinekamer. Ze waren te laat. De Russen stonden op het punt af te varen.

'Selling car!' riep zij vanaf de gangway. *'Very cheap.'*

'You can have it!' riep hij.

'No, no, go away! No car!' hoorden ze de ene Rus schreeuwen.

'Go. Go away!' riep de andere.

Ze keken elkaar aan en gaven het op. In de krant hadden ze gelezen dat er nogal wat Lada-eigenaars met hun wagen naar de haven gingen om die aan de Russen te verkopen. Voor oude Lada's bestond in Rusland een markt. Ze hadden gehoord dat zeelui thuis misschien wel hun eigen Lada hadden, maar dat wat nog bruikbaar was van de IJslandse auto's verzamelden als reserveonderdelen, waarna ze de gestripte wrakken op weg naar het beloofde land ergens in zee dumpten. Bij anderen kregen ze nog een tweede leven; dan waren ze in minder dan geen tijd weer op straat te zien, daar in het oosten, alsof het nooit de afgekeurde roestbakken en oude barrels waren geweest die in het winterdonker in IJsland hadden rondgereden.

Het was hun al opgevallen dat er aan dek een tweede Lada stond, grotendeels afgedekt met een dik, smerig stuk zeildoek. Ze konden alleen de achterkant maar zien en merkten op dat die blauw was. Ineens leek het alsof er iets verderop ruzie was uitgebroken tussen een stel Russen. Even daarna verdwenen ze plotseling naar beneden. De vrouw stootte haar man aan toen ze het zag, maar die besteedde er geen aandacht aan.

'Hè verdorie,' zei hij terwijl hij de gangway af liep. 'Die willen natuurlijk niet nóg een Lada.'

Ze stak haar nek uit en zag dat een van de Russen zich haastte de Lada helemaal te bedekken.

'Wat doen we?' vroeg zij.

'Gewoon weggaan maar?'

'En de Lada dan? Hier aan de kade laten staan?'

Op dat moment verscheen er iemand die het voor het zeggen leek te hebben. Hij was razend. Hij schreeuwde scheldwoorden naar hen en joeg hen met veel theater terug naar de kade. Daarna begon hij uit te varen tegen de twee schepelingen die hen hadden tegengehouden. Die probeerden zich enigszins te verdedigen, wat de voorman nog opgewondener maakte. Opnieuw overlaadde hij de mannen met scheldwoorden. Ten slotte stuurde hij hen naar beneden.

Het schip leek klaar voor het vertrek. De voorman liep naar de

gangway en blafte een paar bevelen. Er kwam een matroos aanholen die de trossen losmaakte en de gangway introk. De scheepsmotor dreunde en de trawler maakte zich langzaam los van de kade.

Ze keken hem na terwijl hij de haven uit voer. Verbaasd om al die herrie wandelden ze naar de dichtstbijzijnde bushalte. Op dit moment konden ze de Lada toch niet laten repareren. Het was al moeilijk genoeg geweest om hem hier te krijgen. Ze wisten niet hoe ze er weer mee thuis moesten komen en lieten hem staan waar hij stond, niet in beweging te krijgen, nutteloos.

Het was aan het begin van de winter, en terwijl ze op de bus wachtten, dicht bij de oude Faxawerkplaats, begon de eerste sneeuw te vallen.

‘Wat een godvergeten herrie schopte die kerel,’ zei hij. ‘Zou dat de kapitein geweest zijn?’

‘Ik was bang dat hij je aan zou vliegen. Hels was hij.’

‘Tja, Russen...’

‘Waren ze aan het vechten?’ zei ze. Ze keek naar de sneeuwvlokken die in het windstille weer naar beneden dwarrelden en stak haar hand uit om ze te vangen. Ze zag de bus in de verte de straat in komen.

‘Aan het vechten?’ vroeg hij.

‘Dat meende ik,’ zei ze. ‘Er wordt vast veel gedronken aan boord van die trawlers. Alles drijft er natuurlijk van de wodka. Ja, het leek toch echt alsof ze aan het knokken waren.’

‘Ik zou het niet weten. Ik heb er niks van gezien.’

‘We zullen wel iets met de Lada moeten,’ zei ze.

‘Daar gaan we dan morgen weleens over nadenken.’

‘Hopelijk kan hij daar gewoon blijven staan totdat de volgende trawler komt,’ zei de vrouw, terwijl ze instapten.

‘Nou, ik heb weinig zin om me daar druk over te maken. Misschien moeten we het er maar gewoon bij laten zitten,’ zei haar man zonder veel enthousiasme. Hij keek in de richting van de haven. ‘Volgens mij kunnen we hem maar het beste bij het grofvuil zetten.’

Na de middag had hij geskied en nu was hij weer terug in het hotel. Voordat het druk werd aan de bar. Hij ging aan het raam zitten met een beker warme chocolademelk, Oostenrijkse room erin om het extra lekker te maken. Hij keek naar de skiërs. Het weer was zo mooi als het maar kon zijn, er lag goede sneeuw op de pistes en hij had het heerlijk gevonden afdalingen te maken, al was hij daarbij wel op zijn hoofd gevallen. Dat schreef hij toe aan zijn leeftijd. Hij meende dat hij nog kon skiën als een jonge vent, maar met zoveel overmoed kwam hij zichzelf natuurlijk tegen. Er waren massa's skiers in de regio. Hij had het nog niet vaak zo meegemaakt, terwijl hij toch al heel wat jaren in hetzelfde gebied in Oostenrijk kwam.

Hij had plezierige dagen gehad in de bergen en zich nergens zorgen over hoeven maken. Totdat hij eergisteravond gebeld werd over Pétur van de wasserij. Hij vroeg zich af of het iets met hun onderlinge contacten te maken had dat diens auto kortgeleden onbeheerd in Seltjarnarnes was aangetroffen en dat niemand daarna meer iets van hem had gehoord. Of hij de politie over hun problemen zou moeten vertellen. En wat voor gevolgen dat zou kunnen hebben. In ieder geval had hij besloten snel terug naar huis te reizen. Dit was zijn laatste dag in Oostenrijk.

Die verlaten auto liet hem niet meer los. Hij kon maar moeilijk geloven dat Pétur zijn zoon zonder enige verklaring in de steek had gelaten, en al helemaal niet na wat eraan was voorafgegaan. De dood van een echtgenote en moeder was een zware last geweest voor vader en zoon, maar ze hadden elkaar gesteund in hun verdriet. Eigenlijk konden ze niet zonder elkaar, had Pétur gezegd.

Hij bestelde nog een drankje en toen de ober weg was kwam er een fleurig uitziende vrouw naar hem toe. Ze vroeg of ze bij hem mocht komen zitten: het was druk geworden aan de bar en de zit-

plaatsen waren allemaal bezet. Ze was welkom, zei hij, waarna ze aan de tafel ging zitten. Ze glimlachten een beetje bedeesd naar elkaar, zoals onbekende mensen tegen elkaar doen, en begonnen toen allebei op hetzelfde moment te praten. Hij vroeg of ze geskied had en zij of hij al lang in het skihotel zat. Het duurde niet lang of ze converseerden met elkaar, in het Engels. Zij bleek weduwe te zijn en hij was nooit aan een huwelijk toegekomen – op de een of andere manier was het leven voorbijgevlogen en had hij de kans gemist. Hij was ambtenaar, zei hij, in IJsland. Alleen op stap.

Hij meende dat er een leeftijdsverschil van ongeveer tien jaar tussen hen kon zijn – in haar voordeel. Ze praatten allergezelligst met elkaar; het was allemaal heel plezierig, totdat hij zich verontschuldigde: hij moest even naar het toilet. Toen hij terugkwam was ze er niet meer. Hij dronk zijn beker leeg en ging daarna naar zijn kamer. Maakte zich er wel zorgen over dat hij te veel over zichzelf had verteld en realiseerde zich dat zij de leiding had gehad bij het gesprek. In de lift meende hij een duizeling te voelen, wat hij toeschreef aan zijn val tijdens het skiën. Toen hij op zijn hotelkamer kwam besloot hij te gaan liggen.

Toen een personeelslid van het skihotel de volgende dag zijn kamer wilde schoonmaken werd hij dood in bed aangetroffen, gestorven aan een hartaanval.

Konráð liet zijn blikken door de bowlinghal gaan, ging zitten en bestelde bier. Boven de bar hing een tv-scherm en een tijdje volgde hij het avondjournaal. Dat had niets anders te bieden dan het gewone IJslandse gekissebis over van alles en nog wat. In allerlei kwesties, kleine en grote, stond de een zoals gewoonlijk tegenover de ander, en de vermoeide reporters, steeds dezelfde, deden maar één ding: de microfoon onder de neus houden van degene die iets te melden had. De bevolking was de laatste semesters met regelmatige tussenpozen overvallen door grote schandalen in het zakenleven en in de regering, al leek het erop dat de beerput voor dit moment wel leeg was.

De barman had het wel gezien en zapte naar een voetbalwedstrijd.

Het bericht van de afgelopen week over de vondst van een lichaam op de Öskjuhlíð* vormde een uitzondering op al het geharrewar. Het nieuws was al niet helemaal vers meer, maar het was het eerste bericht over de zaak, weken nadat aan het licht was gekomen dat het ging om het lichaam van Skafti Tímóteus Hallgrímsson, die vermoedelijk in de jaren zeventig van de vorige eeuw in Reykjavík was vermoord. Destijds was er iemand in verband met deze zaak gearresteerd, een zekere Natan, die na langdurig voorarrest en uitgebreide verhoren in de Síðumúlagevangenis had bekend dat hij Skafti op Örfrisey, in het havengebied, om het leven had gebracht, waarna hij het lijk in zee had gegooid. Voorlopig onderzoek van het lichaam op de Öskjuhlíð had aan het licht gebracht dat Skafti niet noodzakelijkerwijs vermoord hoefde te zijn, maar mogelijk aan zijn eind was gekomen toen hij op ongelukkige wijze in een nauw, in de oorlogsjaren door mensen gegraven gat was gevallen, een van

* Een heuvel nabij het centrum van Reykjavík. (Noot van de vertaler.)

de vele herinneringen aan het verblijf van het Engelse leger op de Öskjuhlíð. Hoe dan ook, men vond dat Natans bekentenis, onder moeilijke en bijzondere omstandigheden gedaan tijdens zijn voor-arrest, beslist niet waterdicht was. De aandacht begon zich nu te richten op de werkwijze van politie en aanklagers in die tijd en op de vraag of ze de gevangene – en wie weet niet alleen deze – hard hadden aangepakt om valse bekentenissen los te krijgen. Natan had de maximumstraf gekregen en was naar Litla-Hraun gestuurd. De vondst van het lijk was het sterkste bewijs dat hij volkomen onschuldig was geweest.

De zaak-Skafti had politie en justitie zeer onaangenaam getroffen. Er werden minstens twee openbare enquêtes gehouden om te achterhalen hoe een en ander had kunnen gebeuren. De familie van de vermeende moordenaar, die inmiddels was overleden, eiste vrij-spraak en schadevergoeding. De media wilden weten wie er destijds verantwoordelijk waren geweest voor het politieonderzoek in de zaak-Skafti en waarom dat zo verschrikkelijk fout was gegaan.

Konráð zag twee politiemensen die hij kende de bowlinghal binnenkomen en zich bij dezelfde baan opstellen. Ze werkten al lang bij de politie en hij wist dat ze gauw met pensioen zouden gaan. Hij had zin ze te vertellen dat pensionering niet bepaald de hemel op aarde was, en dat ze maar liever zo lang mogelijk moesten blijven werken. Dat het leven iets van zijn kleur verloor als alle dagen volkomen op elkaar leken.

Maar hij was hier niet gekomen om politiemensen op leeftijd te vertellen wat ze met hun leven aan moesten. Hij moest Leó hebben; hij wist dat die vaak kegelde met zijn collega's bij de politie, en trouwens een tijdlang lid was geweest van hun bowlingclub.

Konráð liep naar hen toe en vroeg hoe het met de bowlingsport stond. Ze reageerden stijfjes. Ook hij had een tijdje in de bowlingclub van de politie gespeeld. In de tijd dat hij met Leó op de legerplaats bij het vliegveld van Keflavík rondhing had hij kennisgemaakt met de sport. Rikki was er ook bij geweest, voor het tussen hen helemaal misging.

‘Leó nog gezien?’ vroeg Konráð.

Hij keek over de glanzend gepolijste banen. Er speelden niet veel mensen, ze waren bijna de enigen in de hal.

‘Hoezo, wat is er met Leó?’ vroeg een van de mannen. Hij had een lusteloos, pafferig gezicht alsof hij al jarenlang grote hoeveelheden vet vlees at. Konráð keek hem in zijn kleine oogjes, die diep in hun kassen lagen.

‘Ik krijg maar geen antwoord als ik hem een mailtje stuur.’

‘En dat vind jij gek?’ zei de andere politiemann, iemand met dezelfde constitutie als zijn maat: een dikke buik en lange, harige armen, die hem bij het kegelen natuurlijk goed van pas kwamen.

‘Wat wil je van hem?’ vroeg de pafferige.

Als dat je iets aanging zou ik het je wel vertellen, dacht Konráð bij zichzelf en bijna had hij het eruit geflapt. Er was iets in de toon van de mannen wat hem niet beviel.

‘Ik heb in geen tijden van hem gehoord,’ zei hij in plaats daarvan. ‘Ik wil gewoon weten hoe het met hem gaat.’

‘Vanwege die zaak met Skafti?’ vroeg de dikbuik.

‘Is daar dan iets nieuws over te melden?’ vroeg Konráð.

De mannen keken elkaar aan.

‘Daar heb jij toch samen met hem aan gewerkt?’

‘Nee,’ zei Konráð. ‘Daar heb ik niks mee te maken gehad.’

‘Maar jullie werkten in die tijd wel nauw samen, hè? Jullie waren toch vrienden?’

‘Nauw of niet, we werkten samen, ja.’

‘Nou, je bent niet de enige die op zoek is naar Leó,’ zei de pafferige. ‘Numero zoveel in de rij. Iedereen wil hem spreken.’

‘Als ik even mag?’ zei de dikbuik. Hij stond op, pakte zijn bal en propte zijn dikke vingers in de drie gaten. ‘We proberen hier wel te bowlen, ja?’

Konráð keek hen beurtelings aan. Als ze een serieuze sport zouden beoefenen zouden ze het niet makkelijk hebben. Bij bowling lag dat anders. Je kon er de hele dag bij op je krent zitten en bier drinken en slechte hamburgers eten en nog als winnaar uit de bus komen ook. Maar hij was niet van plan de spot met ze te drijven.

‘Als jullie iets van hem horen...’

‘Geen punt,’ zei de pafferige, alsof dat toch nooit zou gebeuren.

Op weg naar de uitgang merkte Konráð op dat op het tv-scherm boven de bar het journaal weer te zien was; het was bijna afgelopen. Er was een overzicht van de belangrijkste punten bezig en hij

zag beelden van het Hafravatn, een meertje aan de oostkant van de stad, waar een buitenlandse toerist dood was aangetroffen. De doodsoorzaak werd niet meegedeeld. Een paar dagen eerder had Konráð er op internet over gelezen. De eigenaars van een zomerhuisje hadden het lichaam laat op de avond aangetroffen. Een van de nieuwskanalen wist te melden dat er bij de dood van de man geen strafbare handelingen konden worden vastgesteld. Dat was de gebruikelijke formulering. Sinds IJsland zo'n populaire reisbestemming voor toeristen was geworden dat het aantal inwoners elk jaar verzevenvoudigde hoorde dit soort nieuws er min of meer bij. Meestal ging het over reizigers die omkwamen bij een botsing op de slechte IJslandse wegen, die verdwaald of uitgeput raakten in het hoogland, van een steile rotswand vielen, in zee of in een meer verdronken of dood op hun hotelkamer werden aangetroffen. Sinds de toeristenbranche zo'n grote vlucht had genomen hadden de reddingsteams het drukker dan ooit.

Het was in dit geval niet mogelijk de naam of de nationaliteit van de toerist te geven – ook zo'n gebruikelijke formulering.

Wat hij op die plek, niet zo ver van de stad, te zoeken had was evenmin bekend.